

Інвестиційно–інноваційні механізми розвитку будівельної сфери в процесі відбудови України

Предмет дослідження – сукупність економічних відносин, інструментів та процесів формування і реалізації інвестиційно–інноваційних механізмів розвитку будівельної сфери України в умовах післявоєнної відбудови, зокрема взаємодія державних, приватних та інституційних суб'єктів щодо залучення інвестицій, впровадження інноваційних технологій і цифрових рішень у будівельній діяльності.

Мета роботи – обґрунтування теоретичних положень та розроблення практичних рекомендацій щодо формування й удосконалення інвестиційно–інноваційних механізмів розвитку будівельної сфери України в процесі відбудови економіки з урахуванням сучасних викликів, потреб цифровізації та підвищення ефективності інвестиційної діяльності.

Методи дослідження – у процесі написання статті використано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів пізнання, зокрема: аналіз і синтез – для узагальнення теоретичних підходів до інвестиційно–інноваційного розвитку будівельної сфери; індукцію та дедукцію – для формулювання висновків і наукових узагальнень; порівняльний аналіз – для оцінювання вітчизняного та зарубіжного досвіду застосування інвестиційно–інноваційних механізмів у будівництві; системний підхід – для дослідження взаємозв'язків між інвестиційною, інноваційною та цифровою складовими розвитку галузі; економіко–статистичні методи – для аналізу динаміки та структури інвестицій у будівельну сферу.

Результати роботи – у статті проаналізовано сучасний стан інвестиційної та інноваційної діяльності у будівельній сфері України в умовах післявоєнної відбудови та виявлено основні чинники, що стримують її розвиток. Обґрунтовано доцільність комплексного поєднання інвестиційних і інноваційних інструментів як ключової передумови ефективного відновлення будівельної галузі. Систематизовано основні інвестиційно–інноваційні механізми розвитку будівництва з урахуванням ролі державної підтримки, публічно–приватного партнерства та цифровізації будівельних процесів. Запропоновано напрями вдосконалення механізмів залучення інвестицій та впровадження інноваційних технологій, реалізація яких сприятиме підвищенню ефективності будівельної діяльності, прискоренню відбудови інфраструктури та забезпеченню сталого розвитку економіки України.

Висновки. Інвестиційно–інноваційні механізми розвитку будівельної сфери є критично необхідними для ефективної відбудови України. На основі аналізу запропоновано модель, що поєднує державні стимули, приватні інвестиції та цифрові технології. Реалізація таких механізмів сприятиме підвищенню економічної ефективності будівельного сектору, активізації інноваційної діяльності та залученню інвестицій на довгострокову перспективу.

Ключові слова: інвестиційно–інноваційні механізми, будівельна сфера, відбудова України, інноваційна діяльність, цифровізація, інвестиційна діяльність.

MYROSLAVA ZINCHENKO

Investment and innovation mechanisms for the development of the construction sector in the process of Ukraine's reconstruction

Subject of the research – a set of economic relations, instruments, and processes of formation and implementation of investment and innovation mechanisms for the development of Ukraine's construction sector in the context of post-war reconstruction, in particular the interaction of public, private, and institutional stakeholders in attracting investments, implementing innovative technologies, and introducing digital solutions in construction activities.

Purpose of the study – to substantiate theoretical provisions and develop practical recommendations for the formation and improvement of investment and innovation mechanisms for the development of Ukraine's construction sector in the process of economic reconstruction, taking into account modern challenges, digitalization needs, and the enhancement of investment efficiency.

Research methods – the article employs a set of general scientific and special research methods, including: analysis and synthesis – to generalize theoretical approaches to the investment and innovation development of the construction sector; induction and deduction – to formulate conclusions and scientific generalizations; comparative analysis – to assess domestic and foreign experience in the application of investment and innovation mechanisms in construction; system approach – to study the interrelationships between investment, innovation, and digital components of sectoral development; economic and statistical methods – to analyze the dynamics and structure of investments in the construction sector.

Results of the study – the article analyzes the current state of investment and innovation activity in Ukraine's construction sector under post-war reconstruction conditions and identifies the main factors constraining its development. The expediency of a comprehensive combination of investment and innovation instruments as a key prerequisite for effective recovery of the construction industry is substantiated. The main investment and innovation mechanisms for construction development are systematized, taking into account the role of state support, public-private partnerships, and digitalization of construction processes. Directions for improving mechanisms for attracting investments and implementing innovative technologies are proposed, the implementation of which will contribute to increasing the efficiency of construction activities, accelerating infrastructure reconstruction, and ensuring sustainable economic development of Ukraine.

Conclusions. Investment and innovation mechanisms for the development of the construction sector are critically important for the effective reconstruction of Ukraine. Based on the analysis, a model combining state incentives, private investments, and digital technologies is proposed. The implementation of such mechanisms will enhance the economic efficiency of the construction sector, stimulate innovation activity, and attract long-term investments.

Keywords: investment and innovation mechanisms, construction sector, reconstruction of Ukraine, innovation activity, digitalization, investment activity.

Постановка проблеми – Будівельна галузь є ключовим сегментом економіки, що визначає темпи відновлення інфраструктури, житлового фонду та промислових об'єктів. В умовах триваючих воєнних дій в Україні актуалізується необхідність формування ефективних механізмів відбудови, що передбачають інтеграцію інвестиційних ресурсів та інноваційних інструментів розвитку. Впровадження інноваційної діяльності та залучення інвестицій стають визначальними факторами конкурентоспроможності галузі на національному та міжнародному ринках.

Сучасний етап соціально-економічного розвитку України характеризується масштабними руйнуваннями виробничої, житлової та інфраструктурної бази, що зумовлює зростання ролі будівельної сфери у процесі відбудови економіки. Водночас функціонування будівельної галузі відбувається в умовах обмеженості фінансових ресурсів, високих інвестиційних ризиків, недостатнього рівня інноваційної активності та фрагментарної цифровізації будівельних процесів. Існуючі механізми інвестиційного забезпечення та впровадження нововведень не повною мірою відповідають потребам масштабної та швидкої відбудови, що стримує підвищення ефективності галузі та знижує її

здатність до сталого розвитку. За цих умов актуалізується необхідність наукового обґрунтування та вдосконалення інвестиційно-інноваційних механізмів розвитку будівельної сфери, спрямованих на активізацію інвестиційної діяльності, впровадження сучасних технологій і забезпечення результативної відбудови економіки України.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблеми інвестиційно-інноваційного розвитку будівельної галузі показує, що сучасна наукова думка фокусується на взаємопов'язаних аспектах інновацій, цифровізації та інвестиційних механізмів з огляду на підвищення ефективності будівництва та його ролі в економіці.

Перш за все, низка досліджень підкреслює значення цифрових технологій для активізації інноваційної діяльності в будівництві. Так, Пушкар і Старцев розглядають цифрові інструменти як ключовий чинник розвитку інноваційної діяльності у будівельній галузі, визначають основні проблеми та потенціали впровадження цифрових рішень і пропонують систему індикаторів ефективності цифровізації процесів будівництва [1].

Робота Бондаренка і Калашнікової аналізує стан цифровізації будівельної галузі в Україні, її проблеми та перспективи розвитку, що є важли-

вим для формування інвестиційно–інноваційної стратегії в умовах трансформації ринку [2].

Дослідницькі праці також акцентують увагу на цільній цифровій трансформації підприємств, яка стає рушійною силою їх конкурентоспроможності. Дубінін, аналізуючи цифрову трансформацію українських будівельних та проектних підприємств, виявляє ключові бар'єри і можливості для цифрової інтеграції, що безпосередньо впливає на інноваційну активність і привабливість для інвесторів [3].

У ширшому контексті цифровізація як фактор інституційних та інноваційних трансформацій економічних секторів розглядається Чорнодідом та Новоком, підкреслюючи, що цифрові рішення змінюють організаційні структури та механізми управління [4].

Ще один напрямок вітчизняних досліджень стосується інвестиційної підтримки інноваційних трансформацій. Цімошинська та Іванова аналізують особливості інноваційної та інвестиційної діяльності будівельних підприємств в умовах воєнного конфлікту, визначаючи переваги використання цифрових платформ, BIM–моделювання та автоматизації для оптимізації ресурсів і залучення інвестицій [5].

Питання управління інноваційно–інвестиційними проектами у сфері будівництва також розглядається науковцями. Так, Микитюк у своїй роботі досліджує управління реалізацією інноваційно–інвестиційних проектів у житловому будівництві, визначає фактори впливу на ефективність їх реалізації і наголошує на потребі вдосконалення систем управління та державного регулювання [6].

Щодо відкритих інновацій та нових будівельних рішень, Івахненко з колегами доводить, що використання концепції відкритих інновацій, включно з 3D–друком та штучним інтелектом, може суттєво покращити інноваційну ємність сектору, особливо в умовах післявоєнної відбудови [7].

Адаптація зарубіжного досвіду управління інноваціями також є важливим напрямом: Прокопенко та Циба аналізують різні моделі управління інноваційним розвитком будівельних підприємств, включаючи технологічні, організаційні та ринкові підходи, що можуть бути трансформовані для українських реалій [8].

Разом із цим, зарубіжні академічні джерела доповнюють картину широкими технологічними трендами. Наприклад, аналіз використання генеративного штучного інтелекту (AI) у будівельній індустрії надає огляд можливостей й викликів впро-

вадження передових технологій для підвищення продуктивності та інноваційного потенціалу [9].

Інші міжнародні дослідження, зокрема застосування блокчейну для управління фінансами проєктів, показують, що цифрові технології можуть значно зміцнити прозорість та ефективність інвестиційних механізмів у будівництві [10].

Таким чином, огляд літератури демонструє, що сучасні наукові публікації охоплюють широкий спектр аспектів: від технічних і цифрових інструментів та моделей управління, до інвестиційної політики і стратегій, що формують інвестиційно–інноваційні механізми розвитку будівельної сфери в Україні та світі. Це створює наукову основу для формування комплексних підходів до відбудови та модернізації галузі на основі інновацій і залучення інвестицій.

Метою статті є наукове обґрунтування та визначення пріоритетних інвестиційно–інноваційних механізмів розвитку будівельної сфери України в процесі відбудови економіки, а також розроблення практичних рекомендацій щодо активізації інвестиційної діяльності, впровадження інноваційних і цифрових технологій та підвищення ефективності функціонування будівельної галузі в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу

Інвестиційно–інноваційний розвиток будівельної сфери доцільно розглядати як процес цілеспрямованого залучення інвестиційних ресурсів та впровадження інновацій з метою підвищення ефективності будівельної діяльності, зниження витрат, скорочення строків реалізації проєктів і забезпечення сталого розвитку.

Ключовими елементами формування та реалізації інвестиційно–інноваційних механізмів у будівельній сфері України в умовах післявоєнної відбудови є сукупність економічних відносин, інструментів і процесів, спрямованих на залучення та ефективний розподіл інвестиційних ресурсів, стимулювання інноваційної діяльності, впровадження сучасних технологій і цифрових рішень у будівельну практику, а також забезпечення узгодженої взаємодії державних, приватних та інституційних суб'єктів з метою підвищення ефективності, стійкості та темпів відбудови будівельної галузі України. Ключовими елементами цих механізмів виступають:

1. Державна інвестиційна політика – є базовим інституційним елементом формування та реалізації інвестиційно–інноваційних механізмів розвитку

ІННОВАЦІЙНО–ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

будівельної сфери України в умовах післявоєнної відбудови. Вона охоплює сукупність стратегічних цілей, інструментів і регуляторних заходів, спрямованих на створення сприятливого інвестиційного клімату, мінімізацію ризиків для інвесторів та забезпечення цільового використання фінансових ресурсів. До ключових інструментів державної політики належать бюджетне фінансування пріоритетних інфраструктурних проєктів, податкові та митні стимули, державні гарантії, механізми страхування воєнних і комерційних ризиків, а також розвиток публічно–приватного партнерства. В умовах відбудови особливого значення набуває координація державних програм з міжнародною фінансовою допомогою та донорськими ініціативами, що дозволяє підвищити ефективність інвестиційної діяльності та забезпечити її прозорість.

Державна інвестиційна політика визначає стратегію формування сприятливих умов для інвестування у будівельну галузь, особливо в умовах післявоєнної відбудови. Вона включає координацію бюджетних програм, податкові стимули, системи гарантій інвесторам та розвиток електронних сервісів для прозорості процесів.

В Україні запроваджено Єдину державну електронну систему у сфері будівництва (ЄДЕССБ), через яку в 2024 році: зареєстровано понад 6,1 млн документів; виконано 320,5 тис. рішень органів державної влади; доступ до послуг у сфері будівництва отримали тисячі користувачів [11].

Ця платформа сприяє збільшенню прозорості, скороченню корупційних ризиків і прискоренню процедур.

2. Приватні та інституційні інвестори виступають ключовими джерелами мобілізації фінансових ресурсів для реалізації проєктів відбудови у будівельній сфері. До цієї групи належать вітчизняні та іноземні компанії, банківські установи, інвестиційні та пенсійні фонди, міжнародні фінансові організації. Їх участь забезпечує не лише

фінансування, а й трансфер управлінського досвіду, сучасних технологій та стандартів реалізації будівельних проєктів. Водночас ефективне залучення приватного капіталу потребує формування зрозумілих і стабільних правил гри, зниження регуляторних бар'єрів, гарантування захисту прав власності та запровадження прозорих механізмів розподілу ризиків між державою та бізнесом. У цьому контексті особливої актуальності набуває використання моделей державно–приватного партнерства та концесійних механізмів.

Залучення приватних інвесторів та інституційних фондів є важливим джерелом фінансування відбудови. Це не лише гроші, а й управлінський досвід, технології та міжнародні зв'язки.

Дані Державної служби статистики показують, що зростання обсягів будівельних робіт у 2025 році сягнуло +16,1 %, з них: житлові будівлі +12 %; нежитлові +36,4 % [12].

Це ознака поживлення будівельної діяльності, що стимулюється як державною політикою, так і приватними інвестиціями.

Згідно зі звітом Міжнародної фінансової корпорації (IFC), Україна може залучити до 4 млрд євро приватних інвестицій у інноваційне будівництво (між іншим, з використанням 3D–друку, нових матеріалів тощо) та створити понад 17 000 робочих місць.

3. Інноваційні будівельні технології є ключовим чинником підвищення ефективності, якості та швидкості відбудови об'єктів зруйнованої інфраструктури. Їх впровадження сприяє оптимізації витрат, скороченню строків будівництва та підвищенню енергоефективності будівель. До таких технологій належать BIM–моделювання, модульне та швидкоспоруджуване будівництво, застосування 3D–друку, використання сучасних композитних і енергоощадних матеріалів, а також принципи «зеленого» будівництва. В умовах післявоєнної відбудови інноваційні технології дозволяють не лише відновлювати втрачені об'єкти, а

Таблиця 1. Основні державні ініціативи у будівництві [11]

Ініціатива	Ціль	Очікуваний ефект
ЄДЕССБ	Цифровізація документообігу	Прозорість, зменшення корупції
ДБН та єврокоди	Уніфікація стандартів	Підвищення якості та безпеки
Податкові стимули	Залучення інвестицій	Зростання приватних інвестицій

Таблиця 2. Стан залучення приватних інвестицій [13]

Джерело інвестицій	Сума (приблизно)	Механізм залучення
IFC та міжнародні корпорації	4 млрд євро	Партнерські проєкти
Приватні компанії	\$500 млн	Інвестиції в матеріали та виробництво

Таблиця 3. Ключові цифрові сервіси

Платформа	Функція	Перевага
ЄДЕССБ	Цифрові будівельні послуги	Прозорість процедур
Геопортал МБКД	Просторові дані та документи	Планування відбудови
ВІМ	Проектування та аналіз	Скоординовані будівельні рішення

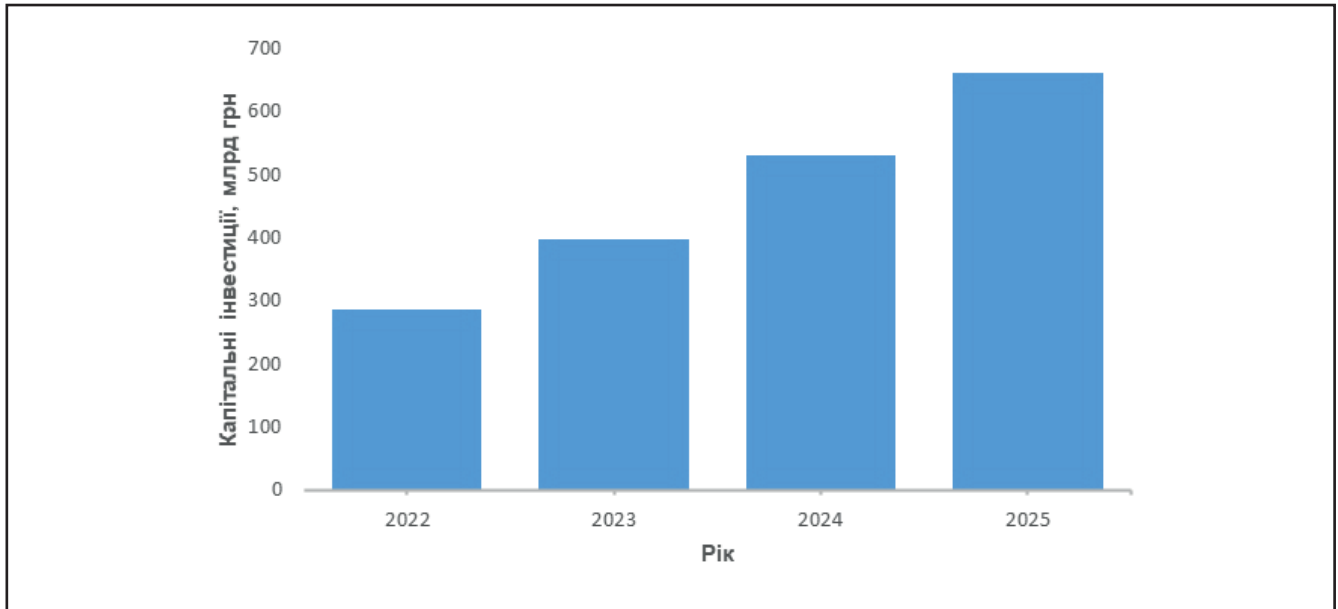

Рисунок 1. Динаміка капітальних інвестицій у будівельну сферу України у 2022–2025 рр [16].

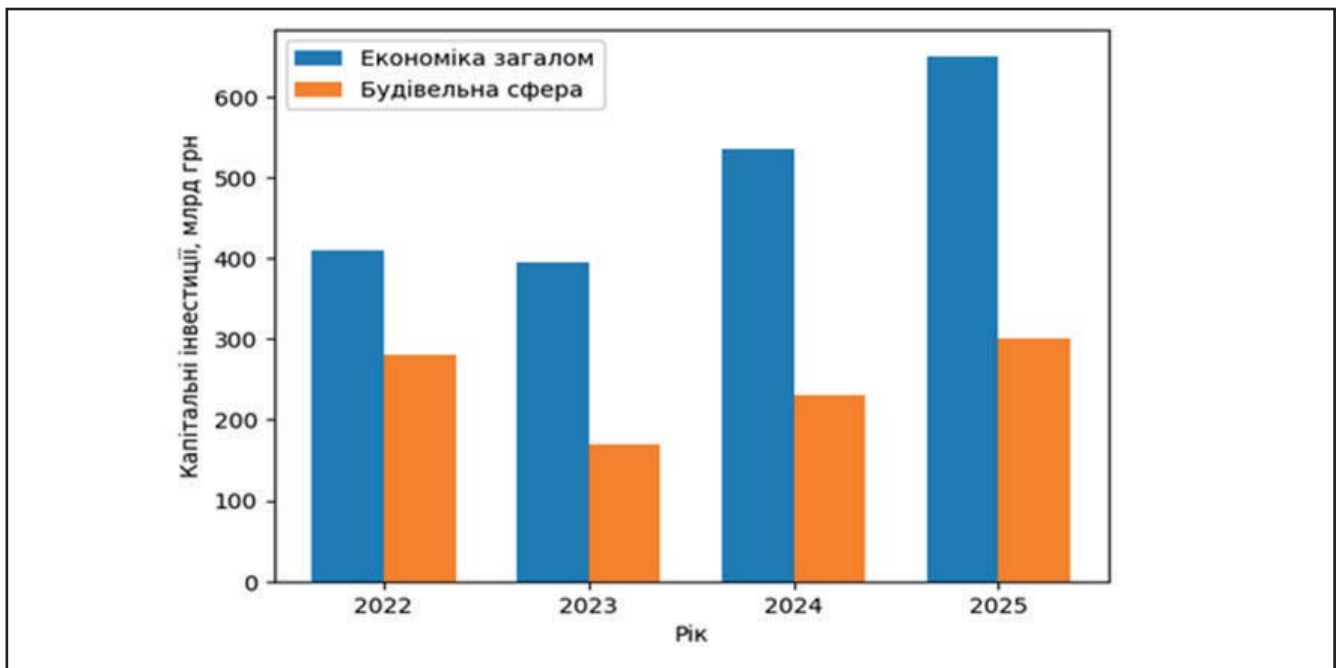

Рисунок 2. Порівняльна динаміка капітальних інвестицій у будівельну сферу та економіку України загалом у 2022–2025 рр [16].

й формувати якісно нову, більш стійку та екологічно орієнтовану будівельну інфраструктуру, що відповідає європейським стандартам.

Інновації змінюють сам підхід до будівництва, дозволяючи зменшувати витрати, скорочува-

ти строки, підвищувати якість і ресурсоефективність, наприклад, реальні технології:

- 3D-друк будівельних елементів дозволяє швидко виготовляти конструкції з місцевих матеріалів, знижуючи логістичні витрати;

ІННОВАЦІЙНО–ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

- геополімерні матеріали та «конопляний бетон» – екологічні й енергоефективні будівельні рішення;
- модульне будівництво дає змогу швидко збирати житло чи модулі інфраструктури на місцях.

IFC оцінює потенціал України для залучення приватних інвестицій через інноваційне будівництво в 4 млрд євро [13].

Проекти з будівництва модульних домівок та використання інноваційних матеріалів вже пропонуються на ринку, включно з проектами City One Development із заявленою інвестиційною вартістю близько 100 млн євро для виробництва матеріалів та інфраструктури. У відбудову України, зокрема в будівельний сектор, уже готові інвестувати 500 мільйонів доларів – дослідження KSE [14].

4. Цифрові платформи управління будівельними процесами виступають важливим інструментом інтеграції інвестиційної та інноваційної складових розвитку галузі. Вони забезпечують прозорість і контроль на всіх етапах життєвого циклу будівельних проектів – від планування та проектування до реалізації й експлуатації. Використання цифрових платформ дозволяє автоматизувати управління проектами, моніторинг використання коштів, контроль строків і якості виконання робіт, а також взаємодію між усіма зацікавленими сторонами. У контексті відбудови України цифровізація будівельної сфери сприяє зниженню корупційних ризиків, підвищенню довіри інвесторів і забезпеченню ефективного використання державних та міжнародних фінансових ресурсів. Цифрові рішення не лише автоматизують документообіг, а й об'єднують усі ланки будівельного циклу – від реєстрації земель до моніторингу виконання робіт.

У сучасних умовах розвитку будівельної сфери особливого значення набуває формування єдиного цифрового інформаційного простору, здатного забезпечити інтеграцію просторових, містобудівних і інвестиційних даних та підвищити прозорість управлінських рішень у процесі відбудови. Саме таким системоутворюючим інструментом цифрового управління у сфері просторового розвитку виступає Публічний геопортал МБКД (містобудівного кадастру державного рівня), який є ключовим цифровим інструментом управління просторовим розвитком та будівельною діяльністю в Україні, який забезпечує формування єдиного інформаційного середовища для планування, реалізації та контролю процесів забудови й післявоєнної відбу-

дови територій. Геопортал акумулює та візуалізує просторові, містобудівні, земельні й інфраструктурні дані, забезпечуючи відкритий доступ до актуальної та верифікованої інформації для органів влади, інвесторів, проектувальників і будівельних компаній.

У контексті інвестиційно–інноваційних механізмів розвитку будівельної сфери Публічний геопортал МБКД виконує функції інформаційної підтримки інвестиційних рішень, просторової координації проектів відбудови та зниження інституційних ризиків. Його інтеграція з Єдиною державною електронною системою у сфері будівництва та іншими державними реєстрами забезпечує безперервність цифрового супроводу будівельних проектів на всіх етапах їх життєвого циклу. В умовах післявоєнної відбудови геопортал сприяє підвищенню прозорості, узгодженості та ефективності використання державних, донорських і приватних інвестиційних ресурсів. Публічний геопортал МБКД – інтерактивна система, яка дозволяє:

- бачити проекти містобудівної документації;
- переглядати бази геопросторових даних;
- верифікувати понад 95 % вулиць та 4,4 млн адрес вже внесено до реєстру;
- аналізувати адреси та об'єкти в масштабі громад [15].

Це створює інформаційний фундамент для планування інвестицій, розміщення проектів та прозорого моніторингу виконання робіт.

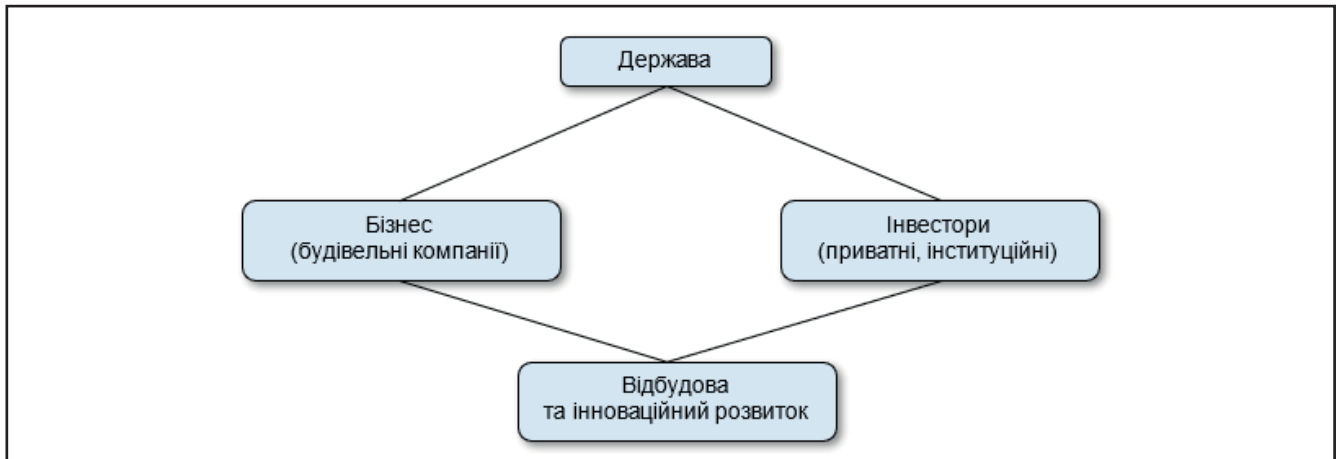
Воєнні дії призвели до значного скорочення обсягів інвестицій у будівництво, руйнування виробничих потужностей та зростання ризиків для інвесторів. Водночас процес відбудови створює нові можливості для залучення внутрішніх і зовнішніх ресурсів.

Аналіз даних свідчить про різке падіння інвестицій у 2022 році, що зумовлено повномасштабною військовою агресією та зростанням інвестиційних ризиків. Починаючи з 2023 року, простежується поступове відновлення інвестиційної активності, яке у 2024 році набуло стійкого зростаючого характеру. Попередні оцінки за 2025 рік свідчать про подальше збільшення обсягів капітальних вкладень, що пов'язано з активізацією процесів післявоєнної відбудови та реалізацією інфраструктурних проектів за участю держави й міжнародних партнерів.

Порівняльний аналіз динаміки капітальних інвестицій свідчить, що у 2022–2023 роках буді-

Таблиця 4. Переваги впровадження інноваційних технологій у будівництві

Технологія	Основні переваги
BIM	Зниження витрат, прозорість, контроль строків
Модульне будівництво	Скорочення термінів, зниження собівартості
Енергоефективні матеріали	Зменшення експлуатаційних витрат
Цифрові платформи	Підвищення керованості проєктів

Рисунки 3. Модель взаємодії держави, бізнесу та інвесторів у процесі післявоєнної відбудови України

вельна сфера реагувала на кризові умови більш чутливо, ніж економіка загалом, що проявилось у суттєвому скороченні обсягів інвестицій. Водночас уже з 2024 року спостерігається випереджальне зростання інвестицій у будівництво порівняно із загальноекономічною динамікою, що обумовлено активізацією процесів післявоєнної відбудови, реалізацією інфраструктурних проєктів та залученням державних і міжнародних фінансових ресурсів. Попередні оцінки за 2025 рік підтверджують тенденцію посилення ролі будівельної сфери як одного з драйверів інвестиційного відновлення економіки України.

Зростання обсягів капітальних інвестицій у будівельну сферу створює необхідні фінансові передумови для відновлення та модернізації галузі. Водночас сам по собі приріст інвестиційних ресурсів не гарантує підвищення ефективності будівельної діяльності та досягнення довгострокових соціально-економічних результатів. За умов масштабних руйнувань, дефіциту ресурсів і підвищених вимог до швидкості та якості відбудови ключового значення набуває спрямування інвестицій не лише на відтворення зруйнованих об'єктів, а й на впровадження інноваційних рішень у будівництві.

У цьому контексті інвестиції виступають не лише джерелом фінансування, а й каталізатором інноваційного розвитку будівельної сфери, забезпе-

чуючи оновлення технологій, матеріально-технічної бази та управлінських підходів. Перехід від кількісного нарощування інвестицій до їх якісного використання зумовлює необхідність інтеграції інноваційних будівельних технологій, цифрових інструментів управління проєктами та сучасних стандартів сталого розвитку. Саме поєднання інвестиційної активності з інноваційною складовою формує підґрунтя для структурної трансформації будівельної галузі та підвищення її ролі у відновленні економіки України. Інноваційний розвиток будівельної сфери в умовах відбудови України пов'язаний із необхідністю швидкого, якісного та ресурсоефективного відновлення об'єктів. Основні напрями інновацій: застосування BIM-технологій для проєктування та управління життєвим циклом будівель; використання 3D-друку будівельних елементів; впровадження «зеленого» будівництва та енергоефективних стандартів; цифровізація дозвільних і контрольних процедур.

Активізація інноваційного розвитку будівельної сфери в умовах післявоєнної відбудови потребує не лише наявності сучасних технологій і цифрових рішень, а й формування сприятливого інституційного середовища для їх упровадження.

Практика свідчить, що інноваційні процеси у будівництві мають високий рівень капіталомісткості, тривалий інвестиційний цикл та підвище-

ні ризику, що обмежує можливості їх самостійної реалізації виключно за рахунок ринкових механізмів. За таких умов визначальним чинником стає участь держави у формуванні правил, стимулів і інструментів інвестиційно–інноваційного розвитку галузі.

Ключову роль у формуванні інвестиційно–інноваційних механізмів відіграє держава через: податкові стимули; гарантії для інвесторів; програми співфінансування; розвиток публічно–приватного партнерства (ППП).

Публічно–приватне партнерство дозволяє поєднати фінансові ресурси держави й бізнесу, зменшити ризики та прискорити реалізацію проєктів відбудови.

Представлена модель відображає ключову роль держави як координатора інвестиційно–інноваційних процесів у будівельній сфері, що забезпечує формування нормативно–правового середовища, механізмів стимулювання та гарантування інвестицій. Бізнес виступає безпосереднім виконавцем будівельних і відновлювальних проєктів, тоді як приватні та інституційні інвестори забезпечують фінансові ресурси для реалізації проєктів відбудови. Взаємодія зазначених суб'єктів спрямована на досягнення кінцевого результату – відбудову інфраструктури та інноваційний розвиток будівельної галузі.

Сформована модель взаємодії держави, бізнесу та інвесторів у процесі післявоєнної відбудови України засвідчує, що ефективність розвитку будівельної сфери безпосередньо залежить від узгодженості інституційних, фінансових та інноваційних компонентів. Водночас наявні механізми залучення інвестицій і впровадження інновацій у будівництві залишаються фрагментарними та недостатньо адаптованими до масштабів і складності сучасних викликів відбудови. Це зумовлює потребу в їх подальшому системному вдосконаленні з урахуванням принципів цифровізації, сталого розвитку та партнерської взаємодії між основними учасниками інвестиційного процесу.

У зв'язку з цим актуалізується необхідність визначення та обґрунтування пріоритетних напрямів удосконалення інвестиційно–інноваційних механізмів розвитку будівельної сфери України, реалізація яких сприятиме підвищенню ефективності використання інвестиційних ресурсів, прискоренню впровадження інноваційних технологій і забезпеченню сталого відновлення економіки.

Висновки:

У процесі дослідження встановлено, що інвестиційно–інноваційні механізми розвитку будівельної сфери відіграють визначальну роль у забезпеченні ефективної післявоєнної відбудови України та формуванні передумов для її довгострокового сталого розвитку. Будівельна галузь у сучасних умовах виконує функцію одного з ключових мультиплікаторів економічного зростання, що зумовлює необхідність комплексного поєднання інвестиційних ресурсів, інноваційних технологій та інституційної підтримки з боку держави.

Доведено, що зростання обсягів капітальних інвестицій у будівельну сферу є необхідною, але недостатньою умовою відновлення галузі. Вирішального значення набуває якісна трансформація інвестиційних потоків у напрямі фінансування інноваційних рішень, зокрема впровадження цифрових платформ управління будівництвом, сучасних будівельних технологій, енергоефективних та екологічно орієнтованих рішень. Саме інноваційна складова забезпечує підвищення продуктивності, скорочення строків реалізації проєктів і зниження витрат у процесі відбудови.

Обґрунтовано ключову роль держави у формуванні інвестиційно–інноваційного середовища будівельної сфери через механізми державної інвестиційної політики, публічно–приватного партнерства, фінансових стимулів та розвитку цифрової інфраструктури. Запропонована модель взаємодії держави, бізнесу та інвесторів підтверджує доцільність партнерського підходу, за якого держава виступає координатором і гарантом стабільності, бізнес – безпосереднім виконавцем проєктів, а інвестори – джерелом фінансових ресурсів для відбудови.

Встановлено, що цифровізація будівельної діяльності, зокрема використання інформаційних систем, геоінформаційних ресурсів та інструментів цифрового моніторингу, є важливим чинником підвищення прозорості інвестиційних процесів, зниження корупційних ризиків та зростання довіри з боку приватних і міжнародних інвесторів. Інтеграція таких рішень у систему управління відбудовою дозволяє забезпечити ефективний контроль за використанням ресурсів і результативністю реалізації проєктів.

Сформульовані у статті напрями вдосконалення інвестиційно–інноваційних механізмів розвитку будівельної сфери орієнтовані на створення ціліс-

ної системи стимулювання інвестиційної та інноваційної активності, що враховує сучасні виклики, потреби цифрової трансформації та вимоги сталого розвитку. Реалізація запропонованих заходів сприятиме прискоренню відбудови зруйнованої інфраструктури, підвищенню ефективності будівельної діяльності та зміцненню економічної безпеки України в довгостроковій перспективі.

Інвестиційно–інноваційні механізми розвитку будівельної сфери є критично необхідними для ефективно відбудови України. Запропонована модель поєднання державних стимулів, приватних інвестицій та цифрових технологій створює передумови для підвищення економічної ефективності будівельного сектору, активізації інноваційної діяльності та залучення інвестицій у довгостроковій перспективі.

Для підвищення ефективності відбудови доцільно:

- удосконалити нормативно–правове забезпечення інвестиційної діяльності;
- розширити використання цифрових платформ управління будівництвом;
- стимулювати впровадження інновацій через грантові та податкові механізми;
- посилити роль ППП у великих інфраструктурних проєктах.

Список використаних джерел:

1. Пушкар Т., Старцев О. (2025). Цифрові інструменти розвитку інноваційної діяльності в будівництві. *Економіка та суспільство*, (75). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-66>
2. Бондаренко Д., Калашнікова К. (2024). Цифровізація будівельної галузі України: аналіз стану, проблем та перспектив розвитку. *Економіка та суспільство*, (65). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-2>
3. Дубінін Д. (2023). Цифрова трансформація українських будівельних та проєктних підприємств: перешкоди та можливості. *Управління розвитком складних систем*, (56), 131–137. <https://doi.org/10.32347/2412-9933.2023.56.131-137>.
4. Чорнодід І., Новак Ю. (2024). Інституційні та інноваційні трансформації секторів національної економіки під впливом цифровізації. *Шляхи підвищення ефективності будівництва*, 2 (54), 3–10. [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2024.54\(2\).3-10](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2024.54(2).3-10)
5. Цімошинськ О., Іванова Т. (2024). Інноваційно–інвестиційна діяльність будівельних підприємств: пе-

реваги та недоліки розвитку в Україні в умовах війни. *Шляхи підвищення ефективності будівництва*, 2(53), 84–98. [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2024.53\(2\).84-98](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2024.53(2).84-98)

6. Микитюк Ю. Управління реалізацією інноваційно–інвестиційних проєктів у житловому будівництві [Текст] / Юлія Микитюк // *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. – 2020. – Вип. 1. – С. 134–147. <https://dSPACE.wunu.edu.ua/items/18482da8-3f71-4a54-9f6f-fc523231c590/full>

7. Івахненко І. Відкриті інновації в будівельній галузі та застосування нових будівельних рішень в умовах післявоєнної відбудови [Електронний ресурс] / Івахненко Ірина, Чурило Михайло, Лазаренко Юлія // *Економіка підприємства: теорія і практика: зб. матеріалів IX Міжнар. наук.–практ. конф.*, 12–13 жовт. 2022 р. / М–во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун–т ім. Вадима Гетьмана; [орг. ком.: І. Репіна (відп. за вип.) та ін.]. – Електрон. текстові дані. – Київ: КНЕУ, 2022. – С. 361–364. – Назва з титул. екрану. <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/39657>

8. Прокопенко Н., Циба О. (2025). Адаптація зарубіжного досвіду управління інноваційним розвитком вітчизняних будівельних підприємств. *Київський економічний науковий журнал*, (9), 230–238. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-9-31>

9. Рідван Тайво, Ідріс Темітоупе Белло, Сулема-на Фатоама Абдулай, Абдул–Муґіс Юссіф, Бабатунде Абіодун Саламі, Абдуллахі Сака, Тарек Зайєд. Генеративний штучний інтелект у будівельній галузі: сучасний стан досліджень. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2402.09939>

10. Веньлюе Сонг, Ханюань Ву, Хонгвей Мен, Еван Біан, Цонґ Тан, Цяці Сі, Хаоган Чжу. Система управління фондами на основі блокчейну для будівельних проєктів – комплексне кейс–дослідження в новій зоні Сюнган (Китай). <https://doi.org/10.48550/arXiv.2402.09939>

11. Будівництво та житлова політика у 2024 році: основні досягнення та плани. 28 Грудня 2024 <https://mtu.gov.ua/news/36307>.

12. Construction in Ukraine up 16.1% in seven months – statistics. 29.09.2025

13. Інформаційне агенство Inter–Fax–Україна. <https://ua.interfax.com.ua/>

14. Економіка. IFC оцінює потенціал України для залучення приватних інвестицій через інноваційне будівництво в 4 млрд євро. 04.12.2025. Інформаційне агенство Inter–Fax–Україна. <https://ua.interfax.com.ua/>

15. Київ. УНН. 28 червня 2024. <https://unn.ua/news/u-vidbudovu-ukrainy-zokrema-v-budivelnyj->

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

sektor-uzhe-hotovi-investuvaty-500-milioniv-dollariv-doslidzhennia-kse

16. Цифровізація будівництва та містобудування: підсумки 2025 року та плани на 2026 рік. <https://mindev.gov.ua/news/tsyfrovizatsiia-budivnytstva-ta-mistobuduvannia-pidsumky-2025-roku-ta-plany-na-2026-rik>

17. Капітальні інвестиції (квартальна) (січень-березень 2022 року-січень-вересень 2025 року). <https://stat.gov.ua/uk/releases/kapitalni-investytsiyi-kvartalna-sichen-berezen-2022-roku-sichen-veresen-2025-roku>

18. Боковець В., Мороз О., Краєвська А. (2024). Перспектива інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні. *Innovation and Sustainability*, (2), 11–19. <https://doi.org/10.31649/ins.2024.2.11.19>

19. Романова Л., Грігерман Є. (2025). Інвестиційне забезпечення діяльності підприємств будівельної галузі України в період війни. *Розвиток міста*, (3 (07)), 85–93. <https://doi.org/10.32782/city-development.2025.3-12>

References

1. Pushkar T., Startsev O. (2025). Tsyfrovi instrumenty rozvytku innovatsiinoi diialnosti v budivnytstvi. *Ekonomika ta suspilstvo*, (75). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-66>

2. Bondarenko D., Kalashnikova K. (2024). Tsyfrovizatsiia budivelnoi haluzi Ukrainy: Analiz stanu, problem ta perspektiv rozvytku. *Ekonomika ta suspilstvo*, (65). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-2>

3. Dubinin D. (2023). Tsyfrova transformatsiia ukrainskykh budivelnykh ta proektnykh pidpriemstv: Pereshkody ta mozhlyvosti. *Upravlinnia rozvytkom skladnykh system*, (56), 131–137. <https://doi.org/10.32347/2412-9933.2023.56.131-137>

4. Chornodid I., Novak Yu. (2024). Instytutysiini ta innovatsiini transformatsii sektoriv natsionalnoi ekonomiky pid vplyvom tsyfrovizatsii. *Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva*, 2(54), 3–10. [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2024.54\(2\).3-10](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2024.54(2).3-10)

5. Tsimoshynskyi O., Ivanova T. (2024). Innovatsiino-investytsiina diialnist budivelnykh pidpriemstv: Peredahy ta nedoliky rozvytku v Ukraini v umovakh viiny. *Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva*, 2(53), 84–98. [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2024.53\(2\).84-98](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2024.53(2).84-98)

6. Mykytiuk Yu. (2020). Upravlinnia realizatsiieiu innovatsiino-investytsiinykh proektiv u zhytlovomu budivnytstvi. *Visnyk Ternopil'skoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, (1), 134–147. <https://dspace.wunu.edu.ua/items/18482da8-3f71-4a54-9f6f-fc523231c590/full>

[wunu.edu.ua/items/18482da8-3f71-4a54-9f6f-fc523231c590/full](https://dspace.wunu.edu.ua/items/18482da8-3f71-4a54-9f6f-fc523231c590/full)

7. Ivakhnenko I., Churylo M., Lazarenko Yu. (2022). Vidkryti innovatsii v budivelni haluzi ta zastosuvannia novykh budivelnykh rishen v umovakh pisliavoiennoi vidbudovy. In *Ekonomika pidpriemstva: teoriia i praktyka* (pp. 361–364). Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman. <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/39657>

8. Prokopenko N., Tsyba O. (2025). Adaptatsiia zaru-bizhnoho dosvidu upravlinnia innovatsiynym rozvytkom vitchyznianykh budivelnykh pidpriemstv. *Kyivskyi ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, (9), 230–238. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-9-31>

9. Ridwan T., Bello I.T., Abdulai S.F., Yussif A.-M., Salami B.A., Saka A., Zayed T. (2024). Generative artificial intelligence in the construction industry: State of the art review. *arXiv*. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2402.09939>

10. Song W., Wu H., Meng H., Bian E., Tang Z., Xi Q., Zhu H. (2024). Blockchain-based fund management system for construction projects: A comprehensive case study of Xiong'an New Area (China). *arXiv*. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2402.09939>

11. Construction and housing policy in 2024: Key achievements and plans. (December 28, 2024). <https://mtu.gov.ua/news/36307>

12. Construction in Ukraine up 16.1% in seven months – statistics. (September 29, 2025). *Interfax-Ukraine*. <https://ua.interfax.com.ua/>

13. Economy. IFC estimates Ukraine's potential to attract private investment through innovative construction at EUR 4 billion. (December 4, 2025). *Interfax-Ukraine*. <https://ua.interfax.com.ua/>

14. Kyiv. Up to USD 500 million already ready to be invested in Ukraine's reconstruction, including the construction sector – KSE study. (June 28, 2024). *Ukrainian National News (UNN)*. <https://unn.ua/news/u-vidbudovu-ukrainy-zokrema-v-budivelnyi-sektor-uzhe-hotovi-investuvaty-500-milioniv-dollariv-doslidzhennia-kse>

15. Digitalization of construction and urban development: Results of 2025 and plans for 2026. <https://mindev.gov.ua/news/tsyfrovizatsiia-budivnytstva-ta-mistobuduvannia-pidsumky-2025-roku-ta-plany-na-2026-rik>

16. Capital Investments (Quarterly) (January–March 2022 – January–September 2025). <https://stat.gov.ua/uk/releases/kapitalni-investytsiyi-kvartalna-sichen-berezen-2022-roku-sichen-veresen-2025-roku>

17. Bokovets V., Moroz O., Kraievskaya A. (2024). Prospects for innovation and investment activity in Ukraine. *Innovation and Sustainability*, (2), 11–19. <https://doi.org/10.31649/ins.2024.2.11.19>

18. Romanova L., Hrihierman, Y. (2025). Investment support for the activities of construction enterprises in Ukraine during wartime. *Rozvytok mista*, 3(07), 85–93. <https://doi.org/10.32782/city-development.2025.3-12>

Дані про автора

Зінченко Мирослава Михайлівна,

к. е. н., професор Київського національного університету будівництва і архітектури, Київ, Україна

ORSID: <https://orcid.org/0000-0003-3775-8862>

e-mail: zinchenko.mm@knuba.edu.ua

Data about the author

Myroslava Zinchenko,

Candidate of economic sciences, professor at Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv, Ukraine

e-mail: zinchenko.mm@knuba.edu.ua

Надходження статті до редакції 07.01.2026

Прийнято до друку 20.01.2026

Опубліковано 29.01.2026